

Dat .XIIJ. capittel:

Hoe heer Jan inder Sarasijnen leger tooch als bode ende versloech den soudaen met noch meer ander.

Doen den vierden dach gepasseert was, sprack heer Jan totten keyser ende zeyde: “Wy en hebben geen victalie meer inde stadt. Daeromme heb ick voor my genomen inde leger onbekent als bode te rijden om te sien wat zy daer maken.¹ Daeromme hout goede wachte! Ick hoope corts met goede tijdinghe² weder te keeren.”

De keyser was daer mede te vreden, maer seyde dat hy wel voor hem zien soude,³ “want indien die heydenen u kenden,⁴ zy souden u eenen smadelijcken doot doen sterven!”

Heer Jan ginc hem wapenen. Daer over dede hi een langhe rock met wijde mouwen. Daer op gorde hy zijn goede swaert. Daer nae spranck hy op zijn goede paert ende seyde: “Heer keyser, ick bevele u te Gode. Ic sal de vyanden gaen besoecken. Spaert my Godt voor ongeval, ick hoope corts weder omme te keeren.”

Met dien reedt hy nae den legher der Sarasijnen, ende de Kerstenen baden alle Gode dat Hy in zijn hulpe wilde zijn. Maer de verrader Gouweron hadde wel gewilt dat⁵ de S[a]rasijnen⁶ gheweeten hadden zijn voornemen, maer hy en dorste het niet avontueren yemant van zijnent wegen inden leger te seynden van vreesen oft de keyser vernemen soude.

Heer Jan is zoo verre gereden tot dat hy quam daer hy veel pauwelioenen vant staende. Onder ander⁷ sach hy een costelijck pauwelioen van verwen groen ende blauw van boven tot beneden. Een lupaert van goude stont daer boven op met een costelijcken

---

1. Alexander de Grote deed dit eerder om zijn tegenstander te leren kennen.

2. goede tijdinghe: goed nieuws

3. wel voor hem zien soude: goed op zichzelf moest oppassen

4. kenden: zouden herkennen

5. Muller [1590]: dat het — de zetter interpreteerde ‘dat’ abusievelijk als ‘dat het’ (opm. Amand Berteloot).

6. Muller [1590]: Serasijnen

7. Onder ander: Te midden van andere

carbonckel.⁸ Inden selven pauwelioene waren .XI. coninghen by malcander over tafel gheseten en[de] worden heerlijcken van alderhande gherichten gedient. Als heer Jan dit [C4vb] heeft ghesien, seyde hy in hem selven: “Met desen wil ick eten, al en hebben zy my niet te gaste ghebeden.”

Doen trat hy af voor den pauwelioene, ende met ghoeder moeyten⁹ bandt hy zijn paert ende is int pauwelioen ghegaen. Hy gruete alle de heeren met huesschen talen.

Doen vraechden zy wat hy sochte, wat hy begeerde ende van waer dat hy quame.

Heer Jan zeyde: “Ick come uut der stede.”

Sy vraechden oft hy een bode ware.

Heer Jan zeyde: “Jae ick, by Gode!”

De soudaen zeyde: “Wat bootschap brengdy my dan? Salmen my over gheven dat Roomsche Rijck? Hoe is de keyser daer inne ghesindt?”

Heer Jan zeyde: “De keyser en is van dier meninghe niet¹⁰ dat hy u zo veel teenen mael wil gheven.”

De soudaen seyde: “Laet my dan zijn meninghe weten!”

Heer Jan zeyde: “Ick sal[t]¹¹ u segghen. Maer ten is geen manier in Kerstenhede dat eenich boode zijn bootschap doet, hy en hebbe te voren gegeten.”

Doen kenden zy alle dat hy de waerheydt seyde. Doen werde daer een tafel ghedeckt ende alderhande spijs daer op, oock eenen gouden cop¹² met wijne. Men gaf hem water om te dwaen,¹³ ende daer na ginck hy sitten ter tafelen om te eeten. Dickwils sach hy omme oft yemandt zijns worde geware.¹⁴ Hy adt ende dranck met ghemack.¹⁵ Men diende hem van menigherhande spijs voort.

Als heer Jan sach dat hem niemandt gade en sloech, zoo nam hy vleesch ende broot ende stackt in zijn wijde mouwen. Hy speelde dat

---

8. carbonckel: superieure rode, lichtgevende edelsteen

9. Lees: moet [?]

10. van dier meninghe niet: niet van zins

11. Muller [1590]: sal

12. cop: beker

13. dwaen: zijn handen wassen

14. zijns worde geware: op hem lette

15. met ghemack: rustig aan

zoo langhe dat hy wel .XL. brooden wech ghest[e]ken hadde, ende ghoet vleesch daer toe.

De heeren verwonderden haer seer dat hy zo veel cost¹⁶ eeten mochte ende zeyden: “Helpt, Mahon! Moghen zy alle zo veele eeten die binnen der stede zijn, zo ist groot wonder dat zy eenighe victalie binnen hebben.”

Doen sprack heer Jan: “Binnen der stede is ghenoech!” Hy meende: ist gheen weelde, zoo ist armoede.

Als hy [D1ra] nu ghenoech geeten hadde, doen sach de vrome ridder waer dat zijn paert ghebonden stont. Doen sprack hy tot de heeren ende zeyde: “Wiste ick wie die overste ware, ick soude voor hem mijn bootschap doen daer ick meede belast ben.”

“Dat ben ick,” zeyde de soudaen van Persen, “ende alle deese coninghen zijn mijn onderdanen.”

“Heer soudaen, zoo sal ick u mijn bootschap doen daer ic mede ben beladen.¹⁷ De keyser seynt my hier om u hoeft,” sprack de ridder met onvervaerder herten.

Met dien toech hy zijn swaerdt ende sloech hem ten schouderen inne dat hem thoof van den buycke spra[n]g. Doen begonsten zy alle uut de[n] pauwelioen te vlien, maer eer zy verre consten gheloopen, heeft hijer noch vijf vanden lijve berooft ende dander zo mismaeckt dat zy geen harnasch meer en mochten draghen. Met dien liep hy tot zijnen paerde ende reet spoorlaechs nader stadt. Maer eer hy ter poorten conste geraken, wert hi vanden paerde gesteken ende soude daer hebben gebleven, maer heer Lanceloot ende Gautier, zijn geselle, quamen hem getrou te hulpe, also dat hy met grooter noot is ontcomen.

Doen hy nu inder stat [D1rb] gecomen was, zo heeft hy inde presentie des keyzers zijn broodt ende vleesch voort ghehaelt ende zeyde: “Heer keyser, wildy nae mijnen raedt leven, ick sal u segghen hoe ende in wat manieren wi de heydenen van deser stadt verdrijven sullen.”

De keyser seyde: “Mijn vrient, laet hooren wat raet ghy ons geven sult!”

---

16. cost: voedsel

17. beladen: belast

Heer Jan zeyde: “Heer keyser, dese cost brenghe ic uut des soudaens pauweloene. Ick gaf my voor een bode uut. Zy sette[n]¹⁸ my aen een tafel ende deden my geven spijsse ende dranck ghenoech. Daer na dede ick mijn bootschap ende zeyde dat ghy my ghesonden hadt om des soudaens hoeft. Met dien sloech ic hem zijn hoeft af, ende hebber noch verslegen vijf vande meeste coningen eer zy van daer consten ghevlien. Daeromme rade ick dat wy morghen metten daghe al ons macht by een verghaderen ende [t]reken¹⁹ [t]en²⁰ vyanden te velde, want nu zy haer hoeft ende opperste capiteyn verlooren hebben, sullen sy goet om te verwinnen sijn.”

De keiser met alle de heeren dochte dien raet goet zijn, ende hy dede ghebieden dat een yegelijck metter sonnen opganck bereet soude zijn om den heydenen strijt te leveren.

---

18. Muller [1590]: settende

19. Muller [1590]: erecken

20. Muller [1590]: ven